

Súd: Najvyšší súd
Spisová značka: 6Cdo/32/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4415212307
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 07. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Dušan Čimo
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2025:4415212307.1

Uznesenie

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Slovenskej konsolidačnej, a.s., Bratislava, Cintorínska 21, IČO: 35 776 005, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Bratislava, Račianska 71, za účasti intervenienta na strane žalovanej súdneho exekútora JUDr. Jozefa Ivančika, Nové Zámky, SNP 19, o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom, vedenom na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 18C/214/2015, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo 6. októbra 2022 sp. zn. 9Co/38/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania vo výške určenej súdom prvej inštancie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Nové Zámky (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 15. júna 2021 č. k. 18C/214/2015-364 v spojení s opravným uznesením zo 4. marca 2022 č. k. 18C/214/2015-419 zamietol žalobu o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom a rozhodol, že žalovaná a intervenient majú nárok na náhradu trov konania a trov odvolacieho konania v rozsahu 100%. Súd prvej inštancie odôvodnil svoje rozhodnutie ustanoveniami § 2 písm. a) a b), § 3, § 4 ods. 1 písm. a), § 9, § 15 ods. 1, § 16 ods. 1, § 17 ods. 1 a § 19 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon č. 514/2003 Z. z.“), § 415 a § 420 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“) a § 16a ods. 1 až 8 a § 36 ods. 8 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „Exekučný poriadok“). Žalobkyňa sa domáhala náhrady škody 7 041,80 eur s príslušenstvom spôsobenej nesprávnym úradným postupom súdneho exekútora, ktorý si v rozpore so zákonom ponechal vymoženú sumu 7 041,80 eur ako odmenu za výkon exekučnej činnosti.

2. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie vecne odôvodnil tým, že súdny exekútor JUDr. R. U. vo veciach oprávnenej P. Z. L., H.. U., voči povinnému spoločnosti S. H., H.. U., vedených pod sp. zn. EX 606/2004 a sp. zn. EX 13064/2002, v ktorých pokračoval súdny exekútor JUDr. Jozef Ivančík pod sp. zn. EX 10606/2004 a sp. zn. EX 3064/2002, nevykonával exekúcie v súlade s dobrými mravmi, keď vymohol len trovy exekúcie vložené na jeho účet 3. marca 2005, ďalej v exekúcii nepokračoval a napriek tomu si trovy exekúcie ponechal. Súd dospel k záveru, že súdny exekútor JUDr. Ivančík (ako náhradník JUDr. U.) nemohol v exekúciách pokračovať, pretože Okresný súd Nitra nerozhodol o zmene účastníka konania v exekučnom konaní po postúpení pohľadávky z pôvodného oprávneného na žalobkyňu zmluvou zo 16. apríla 2012. Keďže na účte súdneho exekútora JUDr. U. neostal po prebratí jeho agendy JUDr. Ivančíkom dostatok finančných prostriedkov, z ktorých by mohol uspokojiť svoj nárok na trovy exekúcie v uvedených prípadoch, postupoval náhradný exekútor v súlade so zákonom, metodickým pokynom upravujúcim postup náhradníka exekútora pri vykonávaní súpisu stavu exekučných spisov a smernicou

Slovenskej komory exekútorov a žiadnu škodu žalobkyni nespôsobil, a preto za škodu spôsobenú pôvodným súdnym exekútorom nezodpovedá.

3. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie len „nižšie súdy“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom zo 6. októbra 2022 sp. zn. 9Co/38/2022 rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 7 041,80 eur s úrokmi z omeškania vo výške 5,05% ročne od 25. marca 2015 až do zaplatenia, a to všetko do 30 dní od právoplatnosti jeho rozsudku a vo zvyšku žalobu zamietol. Odvolací súd dokazovaním vykonaným súdom prvej inštancie, a aj jeho zopakovaním na pojednávaní mal za preukázané, že pre oprávnenú P. Z. L., H.. U., v konaní vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. Er/4861/02 (sp. zn. EX 3064/2002 u JUDr. U., sp. zn. EX 13064/2002 u JUDr. Ivančíka) a v konaní vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 9Er/53/2004 (sp. zn. EX 606/2004 u JUDr. U., sp. zn. EX 10606/2004 u JUDr. Ivančíka) exekútori od povinného jej pohľadávky nevy mohli. V neskončenom konaní sp. zn. Er/4861/02 až do zastavenia starej exekúcie v konaní sp. zn. 9Er/53/2004, bola oprávnenou Všeobecná zdravotná poisťovňa, a. s., pretože nebol podaný návrh na zmenu oprávneného. Odvolací súd mal preukázanú aktívnu legitimáciu žalobkyne v spore skutočnosťou, že v konaní bolo zmluvou o postúpení pohľadávok zo 16. apríla 2012 č. 2/2012/VŠZP preukázané, že obe vymáhané pohľadávky boli postúpené Slovenskej konsolidačnej, a. s. Žalobkyni priznal úrok z omeškania 8,05% ročne od 25. marca 2015 (deň doručenia oznámenia o výsledku predbežného prerokovania nároku na náhradu škody) a vo zvyšnej časti žalobu o zaplatenie úroku z omeškania (za deň 24. marec 2015) zamietol. Vzhľadom k tomu, že plnenie žalovanej je plnením zo štátneho rozpočtu a jeho realizácia je časovo náročná, odvolací súd vyhovel žiadosti žalovanej a lehotu na plnenie žalovanej podľa ustanovenia § 232 ods. 3 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) predĺžil na 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia.

4. Odvolací súd rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 2 ods. 1, § 5 ods. 2, § 16a ods. 1, 3, 5, 6 a 8, § 16b ods. 1, 6 a 8, § 33 ods. 1 a § 36 ods. 8 Exekučného poriadku a § 2, § 3 ods. 1 a 2, § 4 ods. 1 písm. a), § 9 ods. 1 a 4, § 15 ods. 1, § 16 ods. 4 a § 17 zákona č. 514/2003 Z. z. K zodpovednosti za škodu spôsobenú exekútorom pri výkone exekučnej činnosti uviedol, že Exekučný poriadok ani zákon č. 514/2003 Z. z. priamo nestanovujú prioritu alebo výlučnosť zodpovednosti za škodu podľa niektorého z nich; obe zodpovednosti stoja vedľa seba. Z ich úpravy možno vyvodiť, že za škodu spôsobenú exekútorom pri výkone exekučnej činnosti vykonávanej z poverenia súdu podľa osobitného predpisu (činnosti uvedené v ustanoveniach § 29 až § 194 Exekučného poriadku), zodpovedá vedľa štátu (s následným právom regresu) aj exekútor, a to za podmienok uvedených v ustanovení § 33 ods. 1 Exekučného poriadku (rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky - ďalej aj „ústavný súd“ alebo „ÚS SR“ - sp. zn. II. ÚS 289/2008). Vychádzajúc z uvedeného potom závisí výlučne na rozhodnutí poškodeného, či bude náhradu škody požadovať podľa zákona č. 514/2003 Z. z. alebo uplatňovať priamo od exekútora podľa ustanovenia § 33 ods. 1 Exekučného poriadku [uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“ alebo „najvyšší súd“) z 23. marca 2016 sp. zn. 3Cdo/75/2015, uverejnené ako R 74/2016].

5. Odvolací súd poukázal na rozhodovaciu činnosť najvyššieho súdu a ústavného súdu k otázke konkurencie nárokov na náhradu škody a na vydanie bezdôvodného obohatenia, podľa ktorých právo na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci možno uplatniť len vtedy, ak sa dotknutá osoba nemôže úspešne domôcť práva na vydanie bezdôvodného obohatenia voči tretej osobe. V danej veci však zo skutkových tvrdení strán a ani z obrany žalovanej nevyplývalo, že by išlo o nárok z bezdôvodného obohatenia, ktorý si mal žalobca uplatniť voči exekútorovi. Strany sporu dôkazy na preukázanie toho, že by išlo o takýto nárok, nenavrhovali, preto sa odvolací súd zaoberal tým, či sú podmienky pre priznanie nároku na náhradu škody splnené voči štátu a napadnutý rozsudok preskúmaval v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní.

6. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd zdôraznil postavenie exekútora ako štátom určenej a splnomocnenej osoby na nútený výkon exekučných titulov. Z definície právneho postavenia súdneho exekútora Exekučným poriadkom vyplýva, že exekútor v exekučnom konaní vykonáva úlohy štátneho orgánu. Právne postavenie exekútora je ustanovené tak, že v rámci del'by verejnej (štátnej) moci sa exekútor podieľa na realizácii základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa ustanovenia čl. 46 ods. 1 Ústavy (ústavný zákon SNR č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v znení neskorších ústavných zákonov). Exekútor v exekučnom konaní vykonáva úlohy štátneho orgánu, ktorému je zverený

výkon verejnej (štátnej) moci v rozsahu ustanovenom Exekučným poriadkom (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/58/2009).

7. Odvolací súd mal vznik škody preukázaný súhlasným vyjadrením žalobkyne v žalobe a vyjadrením intervenienta na strane žalovanej na odvolacom pojednávaní, ktorý uviedol, že 7 041,80 eur je rozdiel medzi tým, čo mal oprávnený v exekúciách dostať a tým, čo dostal. V konaní nebola sporná ani výška škody rovnajúca sa sume, o ktorú sa majetok žalobkyne zmenšil práve z dôvodu, že v exekučnom konaní jej nebola poukázaná celá suma, ktorá bola jej predmetom. Príčinnú súvislosť medzi porušením právnej povinnosti spôsobujúcou škodu a nepriaznivými následkami súd videl v tom, že súdny exekútor JUDr. U. napriek tomu, že povinný mu dobrovoľne uhradil 3. marca 2005 sumu 78 049 Sk, čo prevyšovalo predbežné trovy exekúcie 65 060 Sk + DPH, ani časť tejto sumy oprávnenej nevyplatil a pri preberaní spisov jeho nástupcom JUDr. Ivančíkom sa na účte JUDr. U. žiadne peňažné prostriedky z tejto exekúcie (sp. zn. EX 3064/2002) nenachádzali. Porušenie povinnosti JUDr. Ivančíkom odvolací súd videl v tom, že jeho povinnosťou bolo v exekúcii pokračovať až do poukázania celej vymáhanej pohľadávky oprávnenej a on napriek tomu, že povinný mal majetok postačujúci na úhradu pohľadávky oprávnenej, tak neurobil. Uvedené skutkové zistenia vyplývajú z výsluchu intervenienta a zástupcu žalobkyne na odvolacom pojednávaní, ktoré druhá strana nepoprela. Rovnako v exekúcii vedenej pod sp. zn. EX 606/2004 povinný JUDr. U. dobrovoľne uhradil 3. marca 2005 sumu 187 968 Sk, čo prevyšovalo predbežné trovy exekúcie 157 900 Sk + DPH, a exekútor ani časť týchto peňazí nevyplatil oprávnenej a pri preberaní spisov JUDr. Ivančíkom sa na jeho účte z tejto exekúcie žiadne peniaze nenachádzali. Porušením povinnosti JUDr. Ivančíka bolo to, že nepokračoval v exekúcii hoci povinný mal dostatok majetku na vymoženie pohľadávky oprávnenej. Práve v príčinnej súvislosti s takýmto konaním (nekonaním) súdnych exekútorov došlo k nepriaznivým následkom, teda k škode na strane žalobkyne, keďže sa zmenšil jej majetok tým, že 7 041,80 eur s príslušenstvom nezískala. Odvolací súd mal vykonaným dokazovaním preukázané splnenie podmienok pre vznik zodpovednosti za škodu, teda protiprávny úkon, vznik škody, príčinnú súvislosť medzi protiprávnym úkonom a vznikom škody a zavinenie, ktoré sa u orgánov konajúcich v mene štátu nevyžaduje, preto dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné podľa ustanovenia § 388 CSP zmeniť a žalobe vyhovieť a žalovanej uložiť povinnosť nahradiť žalobkyňu škodu vo výške 7 041,80 eur.

8. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktoré odôvodnila ustanoveniami § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a podľa ustanovenia § 450 CSP mu vec vrátil na ďalšie konanie.

9. Dovolateľka v dovolaní poukázala na arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku pri posudzovaní konkurencie nároku na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci s nárokom na vydanie bezdôvodného obohatenia. Odvolací súd sa s touto námietkou, v domnení, že takúto námietku nevzniesla, vôbec nevysporiadal. Zároveň je napadnutý rozsudok arbitrárny a nepreskúmateľný v hodnotení povinnosti súdneho exekútora vymôcť exekučnú pohľadávku od povinného výlučne do výšky stanovenej exekučným titulom, napriek tomu, že toto súd nijako nespochybnil, resp. naopak, toto pravidlo potvrdil, ale sa ním pri odôvodňovaní vzniku škody na strane žalobkyne nezaoberal. Súd sa dopustil porušenia práva na spravodlivý proces žalovanej aj úplným opomenutím jej procesnej obrany prezentovanej v konaní a smerujúcej k poukázaniu na nemožnosť vzniku škody na strane žalobkyne z dôvodu 100%-nej majetkovej účasti žalovaného štátu v akciovej spoločnosti žalobkyne. Dovolateľka mala za to, že v dôsledku duplicitnej úhrady trov exekúcie vzniklo bezdôvodné obohatenie na strane súdneho exekútora, ktorého vydania bola žalobkyňa povinná sa domáhať pred uplatnením nároku na náhradu škody. Podľa dovolateľky nemôže ísť o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z., ale ide o bezdôvodné obohatenie. Odvolací súd nezohľadnil v odvolacom konaní túto argumentáciu dovolateľky, čím porušil jej právo na spravodlivý proces.

10. V dovolaní ako dôvod stanovený v § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľka uviedla nesprávne právne posúdenie veci, ktoré záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od rozhodovacej praxe odvolacieho súdu o otázke konkurencie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia a práva na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z.

11. Dovolateľka poukázala na rozhodovaciu činnosť ÚS SR, ktorý v náleze sp. zn. II. ÚS 165/2012 vyslovil právny názor, že existencia pohľadávky na vydanie bezdôvodného obohatenia vylučuje vznik škody ako majetkovej ujmy, a tým aj konkurenciu nárokov zo zodpovednosti za škodu a bezdôvodného

obohatenia. Poukázala aj na nález ÚS SR sp. zn. III. ÚS 176/09. K tejto právnej otázke sa podľa dovolateľky vyjadril aj najvyšší súd v uznesení z 30. marca 2020 sp. zn. 1Cdo/128/2019, kde zhrnul i predchádzajúcu rozhodovaciu prax dovolacieho súdu tak, že „právny názor, podľa ktorého právo na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci možno uplatniť len vtedy, ak sa dotknutá osoba nemôže úspešne domôcť práva na vydanie bezdôvodného obohatenia voči tretej osobe, zaujal najvyšší súd v uzneseniach sp. zn. 8Cdo/88/2017 z 23. augusta 2018, 6Cdo/9/2016 z 22. februára 2017, 6Cdo/27/2016 z 29. novembra 2016, 4MCdo/3/2014 zo 16. decembra 2015, 7Cdo/16/2011 z 27. septembra 2012 a 4Cdo/199/2005 z 31. mája 2006 a staršom rozsudku Najvyššieho súdu SSR sp. zn. 4 Cz 110/84 zo 16. apríla 1985. Tento názor bol vyslovený aj v náleze ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 165/2012 z 13. decembra 2013 a v uzneseniach sp. zn. III. ÚS 361/2009 z 26. novembra 2009 a III. ÚS 45/2008 zo 7. februára 2008. Podľa dovolateľky nesprávnym právnym posúdením veci je záver odvolacieho súdu o dôvodnosti nároku žalobkyne na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. voči žalovanej za tej situácie, že súdny exekútor si namiesto výplaty vymoženej sumy oprávnenej túto ponechal ako svoju odmenu. V dovolacom konaní je podľa dovolateľky nutné preskúmať otázku prednosti práva žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia voči súdnemu exekútorovi pred žalobou uplatneným nárokom na náhradu škody voči žalovanej a na základe takéhoto prieskumu právneho posúdenia veci odvolacím súdom rozhodnúť, či napadnutý rozsudok možno považovať za vecne správny.

12. K dovolaniu žalovanej žalobkyňa uviedla, že za vadu konania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, ak odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv strany sporu (R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993). Podľa konštantnej judikatúry nemusí dať súd odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania (nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 78/95). K namietanej arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti rozsudku odvolacieho súdu pri posudzovaní otázky konkurencie nároku na náhradu škody a nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia poukázala na bod 34. rozhodnutia odvolacieho súdu. Tvrdenie dovolateľky, že odvolací súd opomenul jej obranu, že žalobkyňa nemohla vzniknúť škoda z dôvodu 100%-nej majetkovej účasti štátu v spoločnosti, označila za nezmyselnú právnu konštrukciu, ktorá neobstála už v konaní pred súdom prvej inštancie.

13. K dovolaciemu dôvodu stanovenému v § 421 ods. 1 písm. a) CSP žalobkyňa uviedla, že v dovolaní nie je uvedené ani jeho základné odôvodnenie. Dovolaťka nekonkretizovala právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil inak ako dovolací súd, čo je v rozpore s uzneseniami najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/158/2017 a 3Cdo/6/2017, pričom si protirečí, ak tvrdí na jednej strane, že odvolací súd sa danou právnou otázkou nezaoberal a na druhej strane, že sa pri jej hodnotení odklonil od existujúcej judikatúry.

14. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v neprospech ktorej bolo napádané rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP, časť vety pred bodkočiarkou) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

15. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

16. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd a f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

17. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa

vysvetliť v dovolaní zákona zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

18. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017 a 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto posudzoval opodstatnenosť argumentácie žalovanej, že v danej veci v konaní odvolacieho súdu došlo k ňou tvrdenej vade zmätočnosti.

19. Pojmovým znakom vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f) CSP je, že k nej došlo nesprávnym „procesným“ postupom súdu, ktorý znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda prejednanie veci (to, ako súd viedol konanie), znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a jej aktívnu účasť na konaní (R 129/1999 a 1Cdo/202/2017, 2Cdo/162/2017, 3Cdo/22/2018, 4Cdo/87/2017, 5Cdo/112/2018, 7Cdo/202/2017 a 8Cdo/85/2018). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

20. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces, ktorý je chránený ustanoveniami čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (tu porovnaj prílohu oznámenia Federálneho ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb.), je okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu), aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, avšak z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia.

21. Dovolateľka ako nesprávny procesný postup odvolacieho súdu namietala nedostatočné odôvodnenie rozsudku, jeho nepreskúmateľnosť a arbitrárnosť. Odôvodneniu rozsudku odvolacieho súdu konkrétne vytkla, že v ňom absentuje odpoveď na jej rozhodujúcu námietku, že súdnemu exekútorovi v dôsledku duplicitného vyplatenia trov exekúcie vzniklo na úkor žalobkyne bezdôvodné obohatenie, a pokiaľ sa jeho vydania žalobkyňa nedomáhala od exekútora, nejde o škodu, za ktorú zodpovedá štát podľa zákona č. 514/2003 Z. z.

22. Arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov sú najčastejšie dané rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (rozhodnutia ÚS SR sp. zn. IV. ÚS 115/03 a III. ÚS 209/04). Nedostatky musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v ustanovení čl. 127 ods. 1 Ústavy (rozhodnutie ÚS SR sp. zn. II. ÚS 336/2019). Súdne rozhodnutie je arbitrárne aj vtedy, ak dôvody, na ktorých je založené absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne, ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (rozhodnutia ÚS SR sp. zn. III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03 a I. ÚS 301/06).

23. K námietke dovolateľky, že odvolací súd sa nezaoberal vzťahom medzi bezdôvodným obohatením súdneho exekútora vykonávajúceho exekučnú činnosť a zodpovednosťou štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom súdneho exekútora, dovolací súd poukazuje na podrobné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu v bodoch 30. až 36., pričom osobitne v bode 34. k otázke konkurencie

nárokov na vydanie bezdôvodného obohatenia a na náhradu škody, konštatoval, že nebolo preukázané bezdôvodné obohatenie súdneho exekútora, a preto nebol dôvod osobitne sa touto otázkou zaoberať.

24. Odvolací súd sa podľa žalovanej nevyjadril k jej obrane, že žalobkyňa ako právnickej osobe so 100% majetkovou účasťou štátu žiadna škody nemohla vzniknúť, pretože tá mohla vzniknúť len štátu. K tejto námietke dovolací súd uvádza, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každý argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (rozhodnutia ÚS SR sp. zn. II. ÚS 78/05 a II. ÚS 76/07). V danej veci nebolo spochybnené, že žalobkyňa a žalovaná sú samostatné právnické osoby a majetkové prepojenie žalobkyne a žalovanej teda nebolo pre posúdenie veci významné. V posudzovanej veci podľa názoru dovolacieho súdu obsah spisu a predovšetkým odôvodnenia dovolaním napádaného rozsudku odvolacieho súdu neposkytoval podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Za takúto vadu nemožno považovať ak odvolací súd neodôvodnil rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým. Odvolací súd považuje odôvodnenie dovolaním napádaného rozsudku v danej veci za štandardné a také, ktoré poskytuje odpovede na tie otázky, ktoré boli pre rozhodnutie podstatné.

25. Dovolací súd po preskúmaní procesného postupu odvolacieho súdu dospel k záveru o neopodstatnenosti námietky žalovanej, že jej odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v miere porušujúcej práva na spravodlivý proces. Prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP podľa dovolacieho súdu nevyplýva, a preto dovolanie podľa ustanovenia § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, odmietol.

26. Dovolací súd následne zisťoval procesné predpoklady dovolacieho dôvodu uplatneného žalovanou podľa ustanovenia § 421 CSP pre nesprávne právne posúdenie veci.

27. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

28. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

29. Právnym posúdením veci treba považovať činnosť súdu spočívajúcu v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávne právne posúdenie veci nemožno preto vymedziť nesprávnym či nedostatočným zistením skutkového stavu. Ani sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo jednoduché spochybnovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v ustanovení § 432 ods. 2 CSP.

30. Dovolateľka k právnemu posúdeniu veci odvolacím súdom uviedla, že jeho úvahy o tom, či za škodu zodpovedá štát alebo súdny exekútor boli celkom bezpredmetné, pretože o vzniku škody v prípade nepreukázania bezúspešného uplatnenia práva na vydanie bezdôvodného obohatenia nebolo možné ani uvažovať. Mala za to, že v danom smere existuje v súčasnosti už ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu vychádzajúca najmä z nálezu ÚS SR z 13. februára 2013 sp. zn. II. ÚS 165/2012, v ktorom uviedol: „Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti už konštatoval (III. ÚS 361/09),

že z dlhodobej a relatívne ustálenej judikatúry všeobecných súdov vyplýva, že nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu štátu môže byť v občianskom súdnom konaní uplatnený až vtedy, ak žalobca nemohol dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky z titulu bezdôvodného obohatenia voči tomu, kto tento prospech získal, a je povinný ho vydať.“ Uvedené závery sú plne aplikovateľné aj na prípad žalobkyne pre nesprávny úradný postup súdneho exekútora podľa zákona č. 514/2003 Z. z. Jednoznačným spôsobom sa k uvedenej právne otázke vyjadril najvyšší súd v uznesení z 30. marca 2020, sp. zn. 1Cdo/128/2019, v ktorom zhrnul, že „(...) právny názor, podľa ktorého právo na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci možno uplatniť len vtedy, ak sa dotknutá osoba nemôže úspešne domôcť práva na vydanie bezdôvodného obohatenia voči tretej osobe, zaujal najvyšší súd v uzneseniach sp. zn. 8 Cdo 88/2017, 6 Cdo 9/2016 zo dňa 22. februára 2017, 6 Cdo 27/2016 zo dňa 29. novembra 2016, 4 MCdo 3/2014 zo dňa 16. decembra 2015, 7 Cdo 16/2011 zo dňa 27. septembra 2012, ako aj v rozsudkoch 4 Cdo 199/2005 zo dňa 31. mája 2006 a staršom rozsudku Najvyššieho súdu SSR 4 Cz 110/84 zo dňa 16. apríla 1985. Tento názor bol vyslovený aj v náleze ústavného súdu II. ÚS 165/2012 zo dňa 13. decembra 2013 a v uzneseniach III. ÚS 361/2009 zo dňa 26. novembra 2009 a III. ÚS 45/2008 zo dňa 7. februára 2008.“

31. Dovolací súd k namietanému právnemu posúdeniu poukazuje na svoje rozhodnutie sp. zn. 9Cdo/298/2020, v ktorom bolo konštatované, že zodpovednosť za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci je zákonom č. 514/2003 Z. z. koncipovaná ako zodpovednosť objektívna, čo znamená, že zo strany oprávneného subjektu (poškodeného) nie je potrebné preukazovať zavinenie vo forme úmyslu, resp. nedbanlivosti, ale stačí preukázať, že škoda je výsledkom činnosti príslušného orgánu štátu (tzv. zodpovednosť za výsledok). Ústavným základom zodpovednosti je čl. 46 ods. 3 Ústavy. Exekútor je štátom určenou a splnomocnenou osobou na vykonanie núteného výkonu súdnych a iných rozhodnutí (exekučných titulov).

32. Konkurenciou právneho nároku na náhradu škody a na vydanie bezdôvodného obohatenia v prípade neprávneho úradného postupu, ku ktorému došlo činnosťou súdneho exekútora pri exekučnej činnosti, sa najvyšší súd zaoberal v rozhodnutí z 9. septembra 2021 sp. zn. 2Cdo/222/2020, toto rozhodnutie preskúmal ústavný súd a ústavnú sťažnosť podanú voči nemu odmietol. Podľa odôvodnenia tohto rozhodnutia na strane súdneho exekútora nemohlo dôjsť k bezdôvodnému obohateniu v zmysle ustanovenia § 451 OZ vzhľadom na postavenie súdneho exekútora a povahu právneho vzťahu medzi ním a účastníkom exekučného konania a vo vzťahu k súdnemu exekútorovi neexistuje konkurencia nároku žalobcu z bezdôvodného obohatenia s nárokom na náhradu škody voči štátu. Z hľadiska postavenia súdneho exekútora a výkonu jeho činnosti je zrejmé, že súdny exekútor v súvislosti s výkonom exekučnej činnosti má postavenie verejného činiteľa a vykonávanie exekučnej činnosti je výkonom verejnej moci. Medzi exekútorom a žalobcom v prejednávanej veci nešlo o súkromnoprávny vzťah, ale o verejnoprávny vzťah, nakoľko exekútor vystupoval ako nositeľ štátnej moci, plnil úlohy štátneho orgánu, nevystupoval v rovnoprávnom postavení voči žalobcovi ako účastník exekučného konania, ale ako nositeľ verejnej moci vykonávajúci exekučnú činnosť, ktorou na jeho strane nemohlo dôjsť k bezdôvodnému obohateniu podľa príslušných ustanovení OZ (1Cdo/128/2019, 4Cdo/49/3023, 6Cdo/54/2022, 6Cdo/44/2023 a R 67/2013, resp. aj 6Cdo/74/2022).

33. Vyššie uvedenú problematiku zhrnul i ústavný súd v uznesení sp. zn. III. ÚS 84/2023 a k predmetnej otázke uviedol, že: „pokiaľ súdy dospeli k záveru, že exekútor sa nemôže bezdôvodne obohatiť, neexistovala konkurencia nárokov na náhradu škody a vydanie bezdôvodného obohatenia. Rozhodnutia najvyššieho súdu, z ktorých sťažovateľka vyvodzuje záver, že si žalobkyňa mala uplatniť nárok na bezdôvodné obohatenie proti exekútorovi, predchádzali rozhodnutiu č. k. 1Cdo/128/2019 a záveru, že exekútor sa nemôže bezdôvodne obohatiť. Navyše, tieto rozhodnutia vychádzali z odlišného skutkového stavu. Aplikácia sťažovateľkou prezentovaného záveru sa vzťahuje na prípady, keď poškodenému vznikne nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia proti subjektu odlišnému od orgánu verejnej moci v súvislosti s činnosťou tohto orgánu pri výkone verejnej moci. Vtedy vzniku zodpovednosti štátu za výkon verejnej moci predchádza uplatnenie nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia od subjektu, ktorý sa v dôsledku nesprávneho úradného postupu orgánu verejnej moci bezdôvodne obohatil. Nemožno prehliadnuť ani to, že súdy sa vysporiadali aj s tým, prečo si sťažovateľka už nemôže úspešne uplatniť proti exekútorovi nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. K tomu možno doplniť, že v čase podania žaloby bola rozhodovacia prax prevažne opačná, a teda že má prednosť nárok na náhradu škody pred bezdôvodným obohatením, ktoré proti exekútorovi už vtedy vylučovala (6MCdo/4/2011). Preto nemožno na ťarchu žalobkyne s odstupom času pričítať to, že v čase podania žaloby si nárok uplatnila v

súlade s rozhodovacou praxou, ktorá sa v otázke možnosti exekútora pri exekučnej činnosti bezdôvodne obohatiť nezmenila. Medzi žalobkyňou a exekútorom neexistoval záväzkovoprávny súkromný vzťah, ktorý by bolo možné podradiť pod skutkovú podstatu bezdôvodného obohatenia. Nemožno súhlasiť s názorom sťažovateľky, že podľa rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/128/2019 sa mohol exekútor bezdôvodne obohatiť, pretože prijal plnenie bez základu v hmotnom práve. Záver, že pokiaľ plnenie nemalo základ v hmotnom práve, príjemca sa bezdôvodne obohatil, nemožno automaticky aplikovať na skutkový stav veci sťažovateľky. Tento záver bol prijatý v súvislosti s tým, že ak došlo k plneniu na základe neskôr zrušeného súdneho rozhodnutia, tak príjemca sa bezdôvodne obohatí len vtedy, ak podľa hmotného práva nemal nárok na jeho prijatie. Nemožno súhlasiť ani s tým, že by závery súdov boli v rozpore s rozhodovacou praxou ústavného súdu. V rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 361/09 ústavný súd konštatoval subsidiárnosť zodpovednosti štátu za škodu, keď na základe nezákonných rozhodnutí bolo možné vzťah medzi dvomi subjektmi (rozdielnymi od orgánov verejnej moci) podradiť pod skutkovú podstatu bezdôvodného obohatenia. V rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 165/2012 ústavný súd konštatoval bezdôvodné obohatenie exekútora, keď ten v časti rozhodovania o jeho odmene je účastníkom konania, a preto stráca postavenie orgánu verejnej moci. V rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 225/2012 ústavný súd konštatoval, že poškodení si predčasne uplatnili nárok na náhradu škody proti štátu za zákonné konanie orgánov činných v trestnom konaní, keď si nároky z neplatnosti dražby nevysporiadali v rovine súkromného práva a so subjektmi záväzkových vzťahov. Nemožno súhlasiť s tvrdením sťažovateľky, že exekútor neplnil úlohy štátneho orgánu, keď výťažok z dražby spotreboval pre osobné účely. Štát preberá zodpovednosť nahradiť škodu, ktorá vznikla ako dôsledok výkonu exekučnej činnosti (PL. ÚS 49/03). Nie je pochyb o tom, že žalobkyni vznikla škoda ako dôsledok výkonu exekučnej činnosti exekútora, ktorý ak by nebol nositeľom štátnej moci, nikdy by nemal v držbe výťažok z dražby. O tom, že táto úprava bola pre štát prísna, svedčí aj jej zmena, keď štát zodpovedá za škodu spôsobenú exekútorom, len ak ju nie je možné uspokojiť z majetku exekútora alebo jeho poisťovateľa. Navyše, je to práve sťažovateľka, ktorej po uhradení škody vznikne proti exekútorovi regresný nárok.“.

34. Dovolací súd ďalej uvádza, že otázka súbehu a vzájomnej konkurencie nároku na náhradu škody voči štátu s nárokom (na náhradu škody) voči súdnemu exekútorovi, už bola v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu jednoznačne vyriešená v rozhodnutí R 74/2016 (súčasť ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, relevantné pre exekučné konania začaté do 31. marca 2017) so záverom, že zodpovednosť súdneho exekútora za škodu podľa ustanovenia § 33 ods. 1 Exekučného poriadku a zodpovednosť štátu za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z. z., ktorá bola spôsobená súdnym exekútorom pri výkone exekučnej činnosti, sa vzájomne nevylučujú. Z rozhodnutia najvyššieho súdu R 74/2016 vyplýva, že závisí výlučne na rozhodnutí poškodeného, či bude náhradu škody požadovať podľa zákona č. 514/2003 Z. z. alebo či predmetný nárok bude uplatňovať priamo od exekútora podľa ustanovenia § 33 ods. 1 Exekučného poriadku. Z uvedeného je zrejmé, že zodpovednosť štátu nastupuje ihneď a zo zákona (§ 3 zákona č. 514/2003 Z. z.). Ak exekútor poruší svoju povinnosť v rámci exekučnej činnosti, ide o prípad nesprávneho úradného postupu, na ktorý sa vzťahuje zákon o zodpovednosti za škodu, čo priamo predpokladá aj tento zákon, keď v § 4 ods. 1 výslovne stanovuje, že v mene štátu koná ministerstvo spravodlivosti, ak škodu spôsobil súdny exekútor pri výkone exekučnej činnosti vykonávanej na základe poverenia súdu podľa osobitného predpisu. Podľa Exekučného poriadku účinného do 31. marca 2017, do zmeny vykonanej zákonom č. 2/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov, a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, sa poškodený mohol domáhať nároku na náhradu škody buď voči exekútorovi alebo priamo voči štátu.

35. Z uvedeného vyplýva, že v danej veci sa odvolací súd neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (keď žalobe vyhovel), ktorá je jednotná pri posudzovaní nároku na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. v prípade, ak škodu spôsobil exekútor pri plnení úlohy štátneho orgánu a vychádza so záverom, že zodpovednosť štátu je daná, a že s ohľadom na postavenie súdneho exekútora a povahu právneho vzťahu medzi ním a účastníkom exekučného konania nemôže dôjsť k bezdôvodnému obohateniu exekútora; vo vzťahu k súdnemu exekútorovi teda neexistuje možnosť uplatňovať si nárok z bezdôvodného obohatenia.

36. Otázkou vzťahu práva na vydanie bezdôvodného obohatenia a práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím štátneho orgánu (orgánu verejnej moci) alebo jeho nesprávnym úradným postupom všeobecne (nie vo vzťahu ku škode spôsobenej súdnym exekútorom pri výkone exekučnej činnosti vykonávanej z poverenia súdu) sa po podaní dovolania zaoberal dovolací súd v rozhodnutí

veľkého senátu z 24. júna 2025 sp. zn. 1VCdo/3/2025 so záverom, že: „nie je podmienkou uplatnenia nároku na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z., ktorá vznikla z dôvodu nesprávneho úradného postupu orgánu verejnej moci, prednostné uplatnenie nároku na náhradu škody voči ďalšej osobe spoluzodpovednej za vznik škody v adhéznom konaní, či uplatnenie nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia.“.

37. Najvyšší súd po preskúmaní veci dovolanie žalovanej v časti, v ktorej namietala existenciu procesnej vady konania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c) CSP, a vo zvyšku, v časti namietajúcej nesprávne právne posúdenie veci, dovolanie odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. f) CSP.

38. Rozhodnutie o trovách dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

39. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.